

Ontwerp van decreet tot wijziging van het provinciedecreet van 9 december 2005

Memorie van toelichting

1. Algemene toelichting

Het provinciedecreet is op 9 december 2005 bekrachtigd en afgekondigd en is op 29 december 2005 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Het blijkt dat enkele aanpassingen dringend noodzakelijk zijn in functie van een ordentelijke installatie van de nieuwe provincieraden en deputaties na de verkiezingen van 8 oktober 2006.

Deze wijzigingen doen geen afbreuk aan de algemene filosofie van het provinciedecreet van 9 december 2005. Het zijn vooral verfijningen aan het decreet die als doel hebben:

- de kiesdistricten voor de provincieraadsverkiezingen op een klare wijze vast te stellen door middel van een bijlage bij het decreet;
- ten aanzien van de installatie van de provincieraad beter rekening te houden met de eventualiteit dat de provincieraad, ingeval van betwisting en daaropvolgend ongeldig verklaring van de verkiezingen, niet van rechtswege samen kan komen op de in het provinciedecreet vastgestelde datum;
- in een sanctie te voorzien voor verkozenen die bij de voordracht van de voorzitter van de raad of van de gedeputeerden meer dan één akte van voordracht zouden ondertekenen;
- een regeling uit te werken die het mogelijk maakt dat verkozenen op eenzelfde lijst meer dan één fractie vormen uiterlijk bij de installatie van de provincieraad, om zo tegemoet te komen aan de gevolgen van de realiteit van de kartelvorming bij de verkiezingen;
- de regeling te verfijnen inzake de vervanging van rechtswege van een lid van de deputatie, ingeval niet voldaan is aan de vereiste aanwezigheid van beide geslachten in het uitvoerend college van de provincie;
- de mogelijkheden tot participatie van de inwoners aan het beleid te vergroten door het invoeren van de mogelijkheid voor burgers om voorstellen en vragen aan de provincieraad voor te leggen, voor zover zij door een voldoende groot aantal inwoners worden gesteund.

Het ontwerp houdt volledig rekening met het advies dat de Raad van State op 21 maart 2006 heeft uitgebracht over het hem voorgelegde voorontwerp.

2. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Dit artikel geeft aan dat het voorgelegde ontwerpdecreet een gewestaangelegenheid betreft.

Artikel 2

Met deze wijziging wordt in het provinciedecreet de rechtsbasis opgenomen inzake de vaststelling van de kiesdistricten ter gelegenheid van de volledige vernieuwing van de provincieraden. Dit gebeurt door de tabel die de lijst van de kiesdistricten en de districthoofdplaats vaststelt als bijlage bij het decreet te voegen. Om de transparantie te bevorderen wordt ook de verwijzing in artikel 6, §1 naar het Kieswetboek geschrapt en wordt in de tabel ook aangegeven welke gemeenten tot een kieskanton behoren. De tabel met de indeling van de districten werd tot nu toe vastgesteld in artikel 2 van de provinciewet.

De verdeling van de raadsleden over de kiesdistricten wordt bij elke volledige vernieuwing van de provincieraden door de Vlaamse Regering voor elk kiesdistrict in overeenstemming gebracht met de bevolking op basis van de bevolkingscijfers die ook van toepassing zijn voor het bepalen van het aantal provincieraadsleden, vastgesteld in artikel 5 van het provinciedecreet.

Artikel 3

Door de toevoeging van een derde en vierde lid aan artikel 7, §1, van het provinciedecreet wordt voorzien in de eventualiteit dat, nadat bezwaar werd ingediend tegen de verkiezing, de verkiezing ongeldig wordt verklaard door de Raad voor Verkiezingsbetwistingen of, na beroep, door de Raad van State.

Daarnaast kan de Raad voor Verkiezingsbetwistingen ook hetzij ambtshalve hetzij na bezwaar de zetelverdeling wijzigen. Een beroep tegen dergelijke beslissing bij de Raad van State is opschortend.

Bijgevolg is het mogelijk dat de provincieraad niet van rechtswege kan samenkomen op de in het provinciedecreet bepaalde dag, in casu de eerste werkdag van de maand december, wanneer er niet tijdig een uitspraak zou zijn van de Raad van State.

Zonder deze tekstwijziging zou de installatie van de provincieraad na vernietiging van de verkiezingen van bijvoorbeeld 8 oktober 2006 pas op de eerste werkdag van de maand december 2007 kunnen plaatsvinden.

Het tweede lid en de ontworpen derde en vierde leden van artikel 7, §1, van het provinciedecreet zijn van toepassing wanneer een nieuwe verkiezing plaats moet hebben, ongeacht het aantal nieuw te houden verkiezingen. De installatievergadering wordt samengeropen binnen tien dagen nadat de uitslag definitief is.

Het tweede, derde en vierde lid van artikel 7, §1, van het provinciedecreet hebben slechts voorrang op het eerste lid als de installatie van de provincieraad niet kan plaatsvinden op de eerste werkdag van de maand december.

Artikel 4

Bedoeling van dit artikel is dat in een sanctie voorzien wordt voor een raadslid dat meerdere akten van voordracht ondertekent. Deze verkozene kan gedurende de zittingsperiode van de provincieraad niet worden benoemd of verkozen als gedeputeerde, voorzitter van de provincieraad of voorzitter van een commissie en kan de provincie niet vertegenwoordigen of namens de provincie een mandaat bekleden in provinciaal extern verzelfstandigde agentschappen of andere verenigingen, stichtingen of vennootschappen. Indien de betrokken verkozene reeds een dergelijk mandaat bekleedt, vervalt dit mandaat van rechtswege voor de duur van de zittingsperiode van de raad.

Artikel 5

Met de vervanging van artikel 38 van het provinciedecreet wordt beoogd een regeling inzake de fractievorming tot stand te brengen voor de verkozenen op **lijsten met dezelfde naam** die, in afwijking van het basisprincipe dat zij samen één fractie vormen, ervoor opteren om twee fracties in de provincieraad te vormen. Op deze wijze wordt tegemoet gekomen aan de gevolgen van de realiteit van de kartelvorming bij de verkiezingen.

Het algemene principe blijft dat de verkozenen op **lijsten met dezelfde naam** één fractie vormen. Maar, ingeval uit de bijlage bij de voordrachtsakte of de verbeteringsakte blijkt dat het om een kartellijst gaat en dat zij bijgevolg na de verkiezingen desgevallend aanleiding kan geven tot de vorming van twee afzonderlijke fracties, dan bevat het ontwerp een regeling die dit mogelijk maakt, evenwel met de nodige waarborgen inzake het verhinderen van het overlopen, na de verkiezingen, naar een andere partij van het kartel om zodoende aan te sluiten bij de fractie van die partij. Dat zou immers strijdig zijn met de transparantie naar de kiezer.

Deze waarborgen worden bekomen door in het decreet een strikte regeling inzake de fractievorming in te voegen. Indien een lijst die aan de verkiezingen deelneemt, bestaat uit een kartel van verschillende politieke partijen, dan kunnen de kandidaat-provincieraadsleden voor de verkiezingen, een bijlage toevoegen aan de voordrachtsakte of de verbeteringsakte die bij de voorzitter van het districtshoofdbureau wordt ingediend. Uiterlijk de eerste daaropvolgende werkdag moeten zij op straffe van onontvankelijkheid daarvan een kopie aan de provinciegriffier bezorgen. Op die akte inzake fractievorming vermelden de kandidaten tot welke fractie zij, bij een eventuele verkiezing, behoren. De gemaakte keuze is niet herroepbaar. Het kandidaat-provincieraadslid dat zich in de akte inzake fractievorming niet bekent tot een bepaalde fractie wordt geacht te opteren voor de grootste fractie vermeld op de lijst en, ingeval beide fracties even veel leden tellen, tot de fractie waartoe de lijstaanvoerder behoort. De Vlaamse Regering stelt het model van akte inzake fractievorming vast.

Het decreet stelt een dubbele mogelijkheid open om af te wijken van het principe dat leden verkozen op lijsten met dezelfde naam één fractie vormen:

- 1°) De kandidaat-provincieraadsleden kunnen vooraf beslissen dat zij twee fracties zullen vormen.
- 2°) Zij kunnen de mogelijkheid open houden om twee fracties te vormen. Die beslissing wordt dan genomen, uiterlijk op de installatievergadering van de provincieraad als een meerderheid van de verkozen provincieraadsleden die potentieel een afzonderlijke fractie kunnen vormen daartoe beslist.

Ingeval de kandidaat-provincieraadsleden, die op lijsten met dezelfde naam verkozen zijn, beslissen om twee fracties te vormen, spreekt de provincieraad zich op de installatievergadering bij besluit uit of aan de voorwaarden voldaan is, vermeld in artikel 38, §2 eerste lid. De raad spreekt zich niet uit over de fractievorming zelf, waartoe uitsluitend de verkozenen op de lijsten met dezelfde naam beslissen. De raadsbeslissing opent eveneens de mogelijkheid om over deze beslissing desgevallend een uitspraak in het kader van het bestuurlijk toezicht te bekomen. Dat kan zowel van rechtswege als bij voorbeeld door middel van het indienen van een klacht tegen de genomen raadsbeslissing.

Tot slot kunnen provincieraadsleden, verkozen op verschillende lijsten, zich uiterlijk op de installatievergadering van de provincieraad verenigen om één fractie te vormen. Dat kan enkel als de meerderheid van de verkozenen op elk van die lijsten daarmee instemt.

Artikel 6

De wijziging aan artikel 44, §2, bevat een verdere verfijning van de wijze waarop een lid van de deputatie van rechtswege moet worden vervangen ingeval de deputatie niet rechtsgeldig samengesteld blijkt te zijn. Zoals bepaald in het eerste lid van artikel 44, §2, moet - overigens in overeenstemming met de grondwettelijke regeling - de deputatie in ieder geval samengesteld zijn uit personen van verschillend geslacht. Als dat niet het geval is, wordt de gedeputeerde in laatste rang van rechtswege vervangen door het op dezelfde lijst verkozen raadslid van het andere geslacht dat bij de verkiezingen de meeste naamstemmen heeft behaald in verhouding tot het totale aantal geldig uitgebrachte stemmen in het kiesdistrict. Als verschillende raadsliden van het andere geslacht procentueel een gelijk aantal naamstemmen hebben behaald, geniet het raadslid dat de meeste naamstemmen heeft behaald voorrang onder die raadsliden.. Het kan echter gebeuren dat geen enkele bijkomend kandidaat van het andere geslacht op de lijst van de van rechtswege te vervangen gedeputeerde werd verkozen. In dat geval wordt de laatste gedeputeerde van rechtswege vervangen door het niet-verkozen provincieraadslid van het andere geslacht met procentueel de meeste naamstemmen in verhouding tot het totale aantal geldig uitgebrachte stemmen in het kiesdistrict op diezelfde lijst. Als verschillende niet-verkozen provincieraadsleden van het andere geslacht procentueel een gelijk aantal naamstemmen hebben behaald, geniet het niet-verkozen provincieraadslid dat de meeste naamstemmen heeft behaald voorrang onder de niet-verkozen provincieraadsleden.

Tot slot wordt ook een regeling ingevoegd ingeval de laatst verkozen gedeputeerde in rang bij de verkiezingen verkozen werd op een lijst die slechts één kandidaat bevatte. In dat geval blijft deze gedeputeerde in functie en wordt de voorlaatste gedeputeerde in rang vervangen.

Artikel 7

Deze wijziging aan artikel 45, §1, is in overeenstemming met de aanpassing aan artikel 8, §1, zoals doorgevoerd bij artikel 4 van dit ontwerpdecreet.

Artikel 8

De invoeging van een Hoofdstuk IIbis in titel VI van het decreet heeft als bedoeling de mogelijkheden voor de burger tot participatie aan en betrokkenheid bij het beleid verder te vergroten, vanzelfsprekend zonder afbreuk te doen aan de verantwoordelijkheid van de provincieraadsleden die bij de verkiezingen door de hele bevolking verkozen zijn. Naast

initiatieven tot inspraak, zoals geregeld in hoofdstuk II en de mogelijkheid die ieder heeft om verzoekschriften in te dienen, krijgen inwoners van de provincie het recht om zelf voorstellen en vragen over de provinciale beleidsvoering en dienstverlening op de agenda van de provincieraad te brengen en deze ook eventueel toe te lichten.

Een dergelijk verzoek moet gesteund worden door ten minste 1% van de inwoners, ouder dan 16 jaar.

Artikel 9

Via deze wijziging wordt een foute verwijzing in het provinciedecreet rechtgezet.

Artikel 10

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van artikel 6 van het provinciedecreet, zoals gewijzigd bij artikel 2 van dit ontwerpdecreet,. Dit artikel treedt in werking op de dag van de afkondiging ervan door de Vlaamse Regering. Dit is noodzakelijk, rekening houdend met de vaststelling van de kiesdistricten voor de provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006.

Artikel 11

Voor de overige artikelen bepaalt de Vlaamse Regering de datum van inwerkingtreding, overeenkomstig artikel 268, §1, van het provinciedecreet.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering,

Marino KEULEN